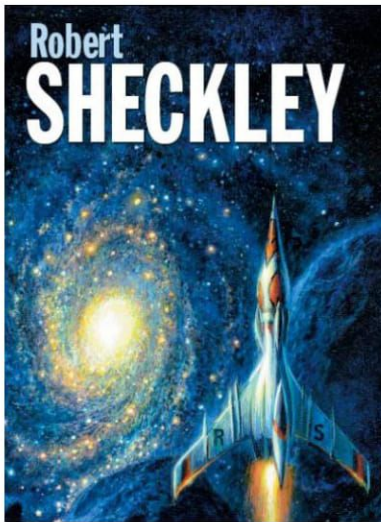

Роберт Шеклі «Запах думки» (1953)

Зміст

Анкета оповідання.....	1
Анкета Лероя Кліві - головного героя оповідання Р. Шеклі «Запах думки».....	2
Порівняння героїв – Тома (Р.Бредбері «Усмішка») і Кліві (Р.Шеклі «Запах думки»).....	2
Джерела.....	3

Анкета оповідання

1. **Автор.** Роберт Шеклі (1928-2005)

2. **Назва.** «Запах думки» (1953)

3. **Герої:** космічний поштар Лерой Кліві, звірі без вух та очей: білка з темно-зеленим хутром, жовто-бура пантера, вовки зеленого кольору, дятел, стерв'ятники

4. **Місце та час дії.** Зоряне скупчення Сергон, киснева планета 3-M-22 (три дні)

5. **Сюжет.** Головний герой Лерой Кліві через космічну аварію опинився на незнайомій планеті без засобів до порятунку. Героя здивувало, що тварини на планеті сліпі та глухі, вони спілкуються завдяки телепатії. Він робить спробу керувати своїми думками та придумує різні способи порятунку. Силою думки він бореться з пантерою, вовками, стерв'ятником, уявляє себе самицею пантери, змією, пташкою, кущем, трупом. Останнім зусиллям волі він змушує хижаків відступити, уявивши себе вогнем.

Він став телепатом, який переміг інопланетних тварин і здивував рятувальників, що прибули йому на допомогу. Їх здивувало те, що на тілі Лероя Кліві не було жодного опіку, хоча він перебував в епіцентрі пожежі.

6. **Жанр.** Фантастичне оповідання

7. **Тема.** Про небезпеки, які чатували на космічного поштаря на незнайомій планеті; як Людина, залишившись сам на сам із дикою природою, виходить переможцем без сторонньої допомоги; як людина може змінити світ силою власної уяви

8. **Ідея.** Уславлення необмежених можливостей людського розуму, сили духу, волі, творчої уяви, неординарного мислення людини, яка здатна здолати всі перешкоди на своєму шляху. Ніколи не можна втрачати самовладання, слід боротися за своє життя та здоров'я.

9. **Конфлікт.** Протистояння головного героя Кліві та позаземної фауни; внутрішня боротьба героя зі своїми страхами.

9. **Гуманістичний зміст оповідання.** Людина — не вбивця всього живого, бути сильним не означає знищувати тих, хто слабший. Людина майбутнього — господар не тільки своєї планети, а й далекого Космосу.

10. **Висновок.** Оскільки світ змінюється, Роберт Шеклі показує нам, якою має бути людина майбутнього, щоб могла вижити у боротьбі із невідомим.

Анкета Лероя Кліві - головного героя оповідання Р. Шеклі «Запах думки»

1. **Ім'я героя** Лерой Кліві
2. **Вік.** Молодий чоловік або людина середнього віку
3. **Професія.** Поштар, командир поштоліту-243
4. **Місце проживання героя.** Земля
5. **Екстремальна ситуація, в яку потрапив герой:** аварійна посадка на незнайому планету з наявністю кисню, а значить, життя; залишився без корабля, без їжі, без зброї, без зв'язку; зустрівся з новим видом

«вистежування» здобичі (за допомогою телепатії); опинився на крок від загибелі

6. Дії героя, поведінка в цій ситуації: розраховує лише на себе, на свій розум; не розгубився, не впав у відчай, став спостерігати, напружено думати, аналізувати, шукати вихід

7. Уявні перетворення героя: пантера→пантера-самиця→пантера →змія→пташка→кущ →труп → смолоскип → бурхливе полум'я

Тварини	Уявні перетворення Кліві	Результат
Пантера	пантера-самиця	пантера-відступила
Вовки	вовчиця→пантера→змія	вовки відскочили
Пантера і Вовки	птах	Хижак втратили інтерес
Дятел	кущ	Птах почав клювати «стовбур»
Стерв'ятники	труп	У стерв'ятників з'явився апетит
Пантера і вовки	смолоскип	Пантера й вовки втекли
Всі тварини	пожежа, бурхливе полум'я	Повна перемога над тваринним світом

Результат: «Він боровся з цією планетою за її правилами і переміг... Так і мало бути. Хіба завдяки своєму розуму й умінню пристосуватися людина не була завжди і скрізь царем природи?»

9. Риси характеру героя - Відважний, відданий своїй справі (зберіг пошту), сильний духом, розумний, розвинена уява, спостережливий, винахідливий, кмітливий, цілеспрямований, оптиміст, телепат, любить життя, почуття гумору, уміє орієнтуватися в ситуації

Порівняння героїв – Тома (Р.Бредбері «Усмішка») і Кліві (Р.Шеклі «Запах думки»)

Том (Р.Бредбері «Усмішка»)	Спільні ознаки	Кліві (Р.Шеклі «Запах думки»)
дитина	✓ Події майбутнього.	дорослий
Потрапив у незвичайну пригоду добровільно	Жертвами технічної катастрофи.	Потрапив у незвичайну пригоду через аварію.
Діяв майже підсвідомо, підкоряючись натовпові.	✓ Не скоряються обставинам і перемагають їх.	Діяв свідомо, обмірковуючи кожен крок
Рятує залишки культури	✓ Критичне ставлення до дійсності.	Рятує власне життя
Конфлікт: між героєм і світом (Том і натовп городян)	✓ Самовдосконалення.	Конфлікт: Кліві та позаземна фауна
«майбутнє людства»	✓ Уміння бачити не очима, а душею.	пересічна людина
	✓ Уява, фантазія, розум.	

Джерела

1. Борківська, О. П. Роберт Шеклі та його оповідання "Запах думки" / О. П. Борківська // Зарубіжна література в школах України. - 2015. - № 2. - С. 27-29.
2. Гузь О.О., Тихоненко С. О. Орієнтовне планування уроків для 6 класу. Уроки №59—64 // Зарубіж. літ. в шк. України. - 2015. - № 3.
Кудрявська, Оксана. Сила людської думки [Текст] / О. Кудрявська // Всесвітня література в сучасній школі : щомісячний науково-методичний журнал. - 2015. - № 5. - С. 16-18
3. Мегедь І. Роберт Шеклі «Запах думки» https://docs.google.com/presentation/d/1NygIQzWP4HL5-AIC-REY60PECn_I8W9AonW4-WAWzN4/pub?start=false&loop=false&delayms=3000#slide=id.p4
4. Ніколенко О. М. Система уроків з вивчення оповідання Р.Шеклі «Запах думки»/Книжка для вчителя: Уроки зі світової літератури в 6 класі (Серія «Бібліотека словесника») / О. М. Ніколенко, Л. В. Мацевко-Бекерська, О. В. Орлова. — К.: Грамота, 2014. — С.192-199
5. Ніколенко О. М. Образ майбутнього в літературі/Світова література: підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл./О. М. Ніколенко. Т. М. Конєва. О. В. Орлова та ін. — К. : Грамота. 2014. – С. 194-218
6. Паращич В. В. Система уроків з вивчення оповідання Р.Шеклі «Запах думки»/Усі уроки світової літератури. 6 клас. II семестр.— Х. : Вид. група «Основа», 2014. – С. 214-226
7. Первак О., Смірнова І. Орієнтовне планування уроків для 6 класу. Уроки № 57—62 // Всесвітня література в школах України», № 4, 2015
8. Світ фантастики: Рей Бредбері та Роберт Шеклі <http://svitlit.ippo.kubg.edu.ua/?p=428>
9. Сильний людський характер в екстремальній ситуації (за оповіданням Роберта Шеклі «Запах думки», Джека Лондона «Любов до життя» та іншими творами світової літератури відповідної тематики) <http://school.mitsivtsi.km.ua/content/tema-sylnyy-lyudskyy-kharakter-v-ekstremalnyi-sytuatsii-za-opovidannyam-roberta-shekli-%C2%ABzapa>
10. Тарнавська Л. Функції фантастичного припущення в оповіданні Р.Шеклі «Запах думки» https://docs.google.com/presentation/d/19IF1LryhZCRQCmeK mzXyBG_6jl-E9Tiuda7F4wJN7K4/pub?start=false&loop=false&delayms=3000#slide=id.p4
11. Чередник Л. А. Система уроків з вивчення оповідання Р.Шеклі «Запах думки»/Світова література. 6 клас : розробки уроків.— Х. : Вид-во «Ранок», 2014.— С.250-260